

## Οι πολλαπλές όψεις των αρχείων.

### Έξι σεμινάρια για τα αρχεία και την αρχειακή έρευνα στην ψηφιακή εποχή

Ο Τομέας Νεοελληνικών και Συγκριτολογικών Σπουδών του Τμήματος Φιλολογίας του ΑΠΘ και το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης διοργανώνουν μια σειρά έξι σεμιναρίων για τα αρχεία στην παραδοσιακή τους μορφή, τη συμβολή τους στην έρευνα και τη γνώση στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τις τέχνες, τη μετάβαση στην ψηφιακή εποχή και τις αλλαγές που συνεπάγεται η ψηφιοποιημένη και ψηφιακή τους εκδοχή.

Σκοπός των σεμιναρίων είναι η εξοικείωση με την έννοια του αρχείου και τη σημασία των αρχείων για την ιστορία και τον πολιτισμό, με τους τρόπους και τα εργαλεία της αρχειακής έρευνας καθώς και με τις πολλαπλές δυνατότητες αλλά και τις προκλήσεις της διαχείρισής των αρχείων στο πλαίσιο των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών. Θα διερευνηθούν θέματα όπως: τα αρχεία και η σημασία τους για την κοινωνία, την ιστορία και την έρευνα, η σημερινή εικόνα των αρχείων στην Ελλάδα, αναγνώσεις του αρχείου, η μετάβαση στα ψηφιοποιημένα και τα ψηφιακά αρχεία, τα αρχεία και οι ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, οι ψηφιακές εκδόσεις, τα νέα εργαλεία παρουσίασης και έρευνας των αρχείων, το άνοιγμα των αρχείων στην κοινωνία.

Τα σεμινάρια απευθύνονται κυρίως σε φοιτητές/τριες και ερευνητές/τριες που ενδιαφέρονται για τα αρχεία. Ειδικότερα, σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και φοιτήτριες, σε υποψήφιους και υποψήφιες διδάκτορες και μεταδιδάκτορες, των τμημάτων Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Φιλολογίας, Πολιτικών Επιστημών, Καλών και Παραστατικών Τεχνών και Πληροφορικής.

Τα σεμινάρια θα γίνονται σε χώρους του ΑΠΘ και του MIET διά ζώσης κατά το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2025-2026, ημέρα Τετάρτη, πιθανή ώρα 11:00-13:30. Ακολουθεί το πρόγραμμα με τις ακριβείς ημερομηνίες.

Οι θέσεις είναι περιορισμένες. Θα δοθούν βεβαιώσεις συμμετοχής.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες καλούνται να στείλουν έως τις **10 Οκτωβρίου** αίτημα συμμετοχής, ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα και ένα σύντομο κείμενο με το οποίο να εξηγούν το ενδιαφέρον τους για τα σεμινάρια στα e-mail [eliathes@miet.gr](mailto:eliathes@miet.gr) (υπόψη Γιώργου Κουμαρίδη, ιστορικού-αρχειονόμου, MIET/ΕΛΙΑ Θεσσαλονίκης) και [atiktopo@lit.auth.gr](mailto:atiktopo@lit.auth.gr) (υπόψη Κατερίνας Τικτοπούλου, καθηγήτριας Νεοελληνικής Φιλολογίας, Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ). Οι συμμετέχοντες/ούσες θα ενημερωθούν στις **15 Οκτωβρίου**.

Περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 2310295148, πρωινές ώρες.

## **Πρόγραμμα σεμιναρίων**

1<sup>η</sup> συνάντηση, 22/10/2025

Γιώργος Κουμαρίδης, Ιστορικός-αρχειονόμος, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης/Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, υποψήφιος διδάκτορας, Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

*Αρχεία στην Ελλάδα, κατακτήσεις και προκλήσεις.*

2<sup>η</sup> συνάντηση, 5/11/2025

Ιουλία Πεντάζου, Ιστορικός, Επίκουρη Καθηγήτρια Ανθρωπιστικών Επιστημών και Ψηφιακών Μέσων, Διευθύντρια Εργαστηρίου Πολιτισμού και Ψηφιακών Μέσων, Τμήμα Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

*Το αρχείο στην ψηφιακή συνθήκη. (Οικο)συστήματα, αλγόριθμοι και η νέα επιτελεστικότητα της μνήμης.*

3<sup>η</sup> συνάντηση, 19/11/2025

Bart Soethaert, Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας (19ος-21ος αιώνας) Τομέας Νεοελληνικών και Συγκριτολογικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ

*Το (ψηφιακό) αρχείο ως διαδικασία πολλαπλών διαμεσολαβήσεων.*

4<sup>η</sup> συνάντηση, 3/12/2025

Μαρία Ακριτίδου, μέλος ΕΔΙΠ, Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ

*Από το αρχειακό τεκμήριο στην ψηφιακή έκδοση: σχεδιασμός, υλοποίηση, προοπτικές.*

5<sup>η</sup> συνάντηση, 17/12/2025

Κατερίνα Τικτοπούλου, καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας, Τομέας Νεοελληνικών και Συγκριτολογικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας, ΑΠΘ

*Αρχεία και ψηφιακές εκδόσεις: η περίπτωση της έκδοσης του αρχείου Σολωμού.*

6<sup>η</sup> συνάντηση, 14/1/2026

Χρήστος Χρυσανθόπουλος, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών/Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών-Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

*Ψηφιακή Δημόσια Ιστορία και αρχειακά τεκμήρια: Διαχείριση και διάχυση της ιστορικής πληροφορίας στο διαδίκτυο.*

### **Βιογραφικά εισηγητών και εισηγητριών**

Η Μαρία Ακριτίδου είναι μέλος ΕΔΙΠ του Τμήματος Φιλολογίας ΑΠΘ. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη διαπλοκή ποιητικής και ιδεολογίας, ιστορίας και μυθοπλασίας στη νεοελληνική λογοτεχνία, καθώς και σε ζητήματα ψηφιακών ανθρωπιστικών σπουδών (με έμφαση στην πολιτισμική ιστορία και την ψηφιακή εκδοτική). Έχει διδάξει νεοελληνική φιλολογία και ψηφιακές κειμενικές σπουδές σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο στο ΑΠΘ και στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και έχει συμμετάσχει σε σειρά ερευνητικών προγραμμάτων, μεταξύ άλλων και στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, με κύριο αντικείμενο ψηφιακά σώματα λογοτεχνικών κειμένων και ψηφιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Ο Γιώργος Κουμαρίδης σπούδασε ιστορία στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και στο Birkbeck College. Από το 2008 εργάζεται στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο του Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης στη Θεσσαλονίκη. Έχει συμμετάσχει στο ερευνητικό πρόγραμμα 100memories του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (2021-2023) και συμμετέχει στο ερευνητικό πρόγραμμα: Η «Τέχνη» στη Θεσσαλονίκη. Συμβολή στην πολιτισμική ιστορία της πόλης. Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Η Ιουλία Πεντάζου είναι ιστορικός με ειδίκευση στο σχεδιασμό πολιτισμικών ψηφιακών εφαρμογών και επιμελήτρια μουσειακών εκθέσεων. Σπούδασε Ιστορία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Νεότερη Ελληνική Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και πήρε το διδακτορικό της δίπλωμα στον ψηφιακό σχεδιασμό από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει λάβει μέρος σε πολλά ερευνητικά προγράμματα για τη διδασκαλία της ιστορίας σε ψηφιακό περιβάλλον, την οπτικοποίηση του παρελθόντος και το σχεδιασμό βάσεων δεδομένων και άλλων λογισμικών για τις ανθρωπιστικές επιστήμες. Πιο πρόσφατα έργα της στο πεδίο των Ψηφιακών Ανθρωπιστικών Επιστημών είναι τα: Ψηφιακό αρχείο Ι.

Καποδίστρια/ <http://kapodistrias.digitalarchive.gr/>, Ψηφιακό Αρχείο 1821/ <http://1821.digitalarchive.gr/> Έργα της έχουν διακριθεί σε πανελλήνιους και διεθνείς διαγωνισμούς (Möbius Awards in Culture, 2000 & 2005). Είναι συγγραφέας του βιβλίου [Ιστορία σε Έκθεση/πρακτικές ψηφιακού σχεδιασμού](#) (Αθήνα: Εκδόσεις ΕΑΠ, 2019).

Ο Bart Soethaert είναι Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας (19ος-21ος αιώνας) στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Μέχρι πρόσφατα διετέλεσε Επιστημονικός Υπεύθυνος του ερευνητικού πεδίου «[Building Digital Communities](#)» στο πρόγραμμα αριστείας [Temporal Communities: Doing Literature in a Global Perspective](#) (EXC 2020), καθώς και μεταδιδακτορικός ερευνητής στις νεοελληνικές και στις ψηφιακές ανθρωπιστικές σπουδές στο [Κέντρο Νέου Ελληνισμού](#) (CeMoG) του Ελεύθερου Πανεπιστημίου Βερολίνου. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα

περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη μελέτη των λογοτεχνικών αρχείων μπροστά στην ψηφιακές πρό(σ)κληση και την επιμέλεια ψηφιακών πόρων για την ανάδειξή τους.

Η Κατερίνα Τικτοπούλου είναι καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Φιλολογίας & Νέων Τεχνολογιών του ίδιου Τμήματος (2019-σήμερα). Έχει εργαστεί ως ερευνήτρια στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας και διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου «Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες: μέθοδοι, εργαλεία, πρακτικές». Υπήρξε επιστημονική υπεύθυνη σε ερευνητικά προγράμματα για την ψηφιακή έκδοση του αρχείου Δ. Σολωμού, για την οπτική αναγνώριση, ανάλυση, σήμανση και εμπλουτισμό κειμενικών τεκμηρίων, και για τη σημασιολογική ανάλυση σώματος λογοτεχνικών κειμένων με τεχνικές εξόρυξης γνώσης. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν, ανάμεσα σε άλλα, στη μελέτη των λογοτεχνικών αρχείων στο πλαίσιο της ψηφιακής τους έκδοσης και διαχείρισης και στα ψηφιακά σώματα κειμένων και την ερευνητική-διδασκτική αξιοποίησή τους. Πρόσφατα συνέβαλε στη μετάφραση και επιμέλεια του τόμου Driscoll M. J., E. Pierazzo (επιμ.), *Ψηφιακές φιλολογικές εκδόσεις: θεωρίες και πρακτικές*, Μετάφραση Κ. Τικτοπούλου, Μ. Ακριτίδου, Ε. Πετρίδου και Φ. Κοϊδάκη, Αθήνα, Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις, 2023. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-391>

Ο Χρήστος Χρυσανθόπουλος είναι μεταδιδακτορικός ερευνητής στο Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Από το ίδιο τμήμα έλαβε μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Διαχείριση της Πληροφορίας σε Βιβλιοθήκες, Αρχεία και Μουσεία (2023) και πτυχίο μετά από κατατακτήριες εξετάσεις το 2021. Ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή στην Ψηφιακή και Δημόσια Ιστορία στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας (πρώην Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών) του Πανεπιστημίου Πατρών (2025), ως υπότροφος του Προγράμματος Βασικής Έρευνας «Κ. Καραθεοδωρή». Κατέχει δύο επιπλέον μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης: στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2020) και στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία (Πάντειο Πανεπιστήμιο, 2012). Είναι πτυχιούχος Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας (ΙΑΚΑ) του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2009). Έχει εργαστεί σε πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα, καθώς και σε πολιτιστικούς, κοινωνοφελείς και εκπαιδευτικούς φορείς, αναλαμβάνοντας ρόλους που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων – από την έρευνα, την ψηφιακή επιμέλεια και τη διδασκαλία έως τη διαχείριση έργων και την επικοινωνία. Η ακαδημαϊκή του διαδρομή συνθέτει ένα διεπιστημονικό προφίλ που συνδυάζει την ιστορική έρευνα και τις αρχειακές πρακτικές με τις τεχνολογίες και ευρύτερα τις ψηφιακές ανθρωπιστικές επιστήμες, ενώ περιλαμβάνει και ενεργή συμμετοχή σε δημιουργικές και καλλιτεχνικές ομάδες. Από το 2022 εργάζεται στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών ως Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, με γνωστικό αντικείμενο «Ανθρωπιστικές Επιστήμες με εξειδίκευση στη διαχείριση έργων και χρηματοδοτήσεων».